

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ (Ε.Π.Α)

Θεμιστοκλή Δέρβη 46, Medcon Tower 4^{ος} όροφος

1066Λευκωσία Κύπρος

τηλ: 22875912, φαξ: 22304944

Email: chairman@competition.gov.cy. Website: www.competition.gov.cy

Αρ. Φακ.: 11.17.01.59

Απόφαση ημερομηνίας: 23.12.2004

Ενώπιον: Χριστόδουλου Τσέλεπου (Προέδρου), Κωστή Ευσταθίου, Ηλία Θεοδώρου, Ανδρέα Δημητρίου (Μελών).

Δικηγόρος Ιπποδρομιακής Λέσχης: κος Πικής

Δικηγόρος Συνδέσμου Εγκεκριμένων Αντιπροσώπων Ιπποδρομιακών
στοιχημάτων: κος Μαμαντόπουλος

Ο ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ 207/89 ΚΑΙ ΟΙ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ

ΝΟΜΟΙ Ν.111(Ι)/1999, Ν.87(Ι)/2000, Ν.155(Ι)/2000 ΚΑΙ Ν.67(Ι)/2001.

**Καταγγελία Συνδέσμου Εγκεκριμένων αντιπροσώπων Ιπποδρομιακών
στοιχημάτων εναντίον της Λέσχης Ιπποδρομιών Λευκωσίας για πιθανή
παράβαση του άρθρου 6 του Νόμου 207/89**

ΑΠΟΦΑΣΗ

A. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑΣ

Ο Σύνδεσμος Εγκεκριμένων Αντιπροσώπων Ιπποδρομιακών Στοιχημάτων (εφεξής Σύνδεσμος) με επιστολή του δικηγόρου τους κ. Μαμαντόπουλου, ημερομηνίας 25 Νοεμβρίου 2002, κατάγγειλε στην Επιτροπή Προστασίας του Ανταγωνισμού (εφεξής ΕΠΑ), την Λέσχη Ιπποδρομιών Λευκωσίας (εφεξής Λέσχη) για καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόμενης θέσης.

Σύμφωνα με τα όσα αναφέρονται στην επιστολή, η Λέσχη Ιπποδρομιών Κύπρου εκμεταλλεόμενη την δεσπόμενη της θέση εναντι των αντιπροσώπων ιπποδρομιακών στοιχημάτων (εφεξής αντιπρόσωποι), επιβάλλει αθέμιτους και ανόμοιους όρους στις συμφωνίες διορισμού των αντιπροσώπων κατά παράβαση του άρθρου 6 του Ν.207/89 και των Τροποποιητικών Νόμων Ν.111(Ι)/99, Ν.87(Ι)/2000 και Ν.67(Ι)/2001.

B. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΩΝ ΜΕΡΩΝ

1. Λέσχη Ιπποδρομιών Λευκωσίας

Η Λέσχη Ιπποδρομιών Λευκωσίας αποτελεί τη μοναδική Λέσχη Ιπποδρομιών εντός της Κυπριακής επικράτειας η οποία είναι εγγεγραμμένη¹ με βάση το άρθρο 4 του περί Εγγραφής Λεσχών Νόμου, Κεφ 112. Σύμφωνα με το καταστατικό, η Λέσχη έχει ως σκοπό:

α) την οργάνωση και διεξαγωγή ιπποδρομιακών συναντήσεων, η λειτουργία ενός ή περισσότερων ιπποδρόμων εν Κύπρω και η ενθάρρυνση της παραγωγής δρομώνων ίππων εν Κύπρω.

β) η ανάπτυξης της παραγωγής του αθλήματος των ιπποδρομιών και η οργάνωση και διεξαγωγή ιππικών αγώνων στίβου, εμποδίων ως και άλλων ιππικών αγώνων παντός είδους.

γ) η προαγωγή της εξωσχολικής σωματικής αγωγής και του αθλήματος εν Κύπρο γενικώτερον και η καλλιέργεια και ανάπτυξης Ολυμπιακού ιδεώδους και του φιλαθλου πνεύματος παρά τω Κυπριακώ λαώ.»

Βάσει του άρθρου 3βα του καταστατικού της Λέσχης και σύμφωνα με τον Ιπποδρομικό Κώδικα της Ιπποδρομιακής Αρχής της Κύπρου, διεξάγονται εβδομαδιαίως δύο ιπποδρομιακές συναντήσεις.

2. Σύνδεσμος Εγκριμένων Αντιπροσώπων/Αντιπρόσωποι Ιπποδρομιακών στοιχημάτων

Ο Σύνδεσμος των αντιπροσώπων ιδρύθηκε και λειτουργεί βάσει του περί Σωματείων και Ιδρυμάτων Νόμο 57/1972 με σκοπό την προώθηση και προάσπιση των συμφερόντων των μελών του απέναντι στη Λέσχη· οι δε αποφάσεις του λαμβάνονται σύμφωνα με το καταστατικό του που έχει ισχύ μόνο στα νόμιμα εγγεγραμμένα μέλη.

Τα μέλη του είναι και αυτά επιχειρήσεις, σύμφωνα με την ερμηνεία του άρθρου 2 του Νόμου, τα οποία ασχολούνται με την διενέργεια πωλήσεων ιπποδρομιακών στοιχημάτων για λογαριασμό της Λέσχης Ιπποδρομιών με αντάλλαγμα για τις υπηρεσίες τους ποσοστό 8% επί των διενεργουμένων πωλήσεων.

Με βάση την ανάλυση που δίδεται από το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΔΕΚ) για ενώσεις επιχειρήσεων,² το άρθρο 2 του Νόμου και το θεσμικό πλαίσιο του Συνδέσμου των αντιπροσώπων, διαφαίνεται ότι ο Σύνδεσμος είναι ένωση επιχειρήσεων.

Οι αντιπρόσωποι διενεργούν πωλήσεις ιπποδρομιακών στοιχημάτων για λογαριασμό της Λέσχης, ο αριθμός των οποίων ανέρχεται σε 123 Παγκυπρίως. Οι αντιπρόσωποι διορίζονται δυνάμει διετούς συμβολαίου, οι όροι του οποίου ορίζονται από την Λέσχη και οι οποίοι σχετίζονται με τις υποχρεώσεις των αντιπροσώπων κατά την περίοδο που ενεργούν ως αντιπρόσωποι. Η άδεια λειτουργίας αντιπροσωπείας ιπποδρομιακών στοιχημάτων είναι προσωποπαγής και δύναται να ανανεωθεί για περιόδους δύο συνεχών ετών, εφόσον αυτό έχει αποφασιστεί ή/και εγκριθεί από την Λέσχη. Η αντιπροσωπεία κληρονομείται μόνο στις περιπτώσεις που αναφέρονται στη συμφωνία και κατόπιν αποφάσεως της Λέσχης.

¹ Με αριθμό εγγραφής Α 208448 και ημερομηνία ανανέωσης 23 Μαΐου 2002.

² Βλ. Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής 93/438/ΕΟΚ, ΑΙCΙΑ/CNSD (IV/33.407), [1993] OJ L203/93, παρ. 40-41.

3. Τρόπος και μέθοδος διορισμού των Αντιπροσώπων

3.1 Κριτήρια επιλογής αντιπροσώπου

Όπως έχει αναφερθεί ο τρόπος και η μέθοδος διορισμού των αντιπροσώπων καθορίζεται κατόπιν απόφασης της Λέσχης με διετή ισχύοντα συμβόλαια. Άτομα που επιθυμούν να διενεργούν πωλήσεις ιπποδρομιακών στοιχημάτων ως αντιπρόσωποι πρέπει να πληρούν τα ακόλουθα κριτήρια:

- (i) Ηλικίας 25 ετών και άνω, αλλά όχι πέραν των 50 ετών
- (ii) Να είναι φερέγγυοι και να διαθέτουν σχετική οικονομική επιφάνεια
- (iii) Να έχουν λευκό ποινικό μητρώο
- (iv) Να διαθέτουν ιδιωτικό υποστατικό ή υποστατικό ενοικιασμένο στο όνομα τους των 70τ.μ να είναι πλήρως εξοπλισμένο και να τύχει της έγκρισης της Λέσχης Ιπποδρομιών Λευκωσίας
- (v) Να λειτουργεί την Αντιπροσωπεία στην περιοχή στην οποία διορίζεται
- (vi) Αναλαμβάνει την υποχρέωση να διενεργεί το καθορισμένο ύψος στοιχήματος κατά ιπποδρομιακή συνάντηση
- (vii) Πρέπει να προσκομίσει τραπεζική εγγύηση ύψους ΛΚ10,000.

3.2 Status αντιπροσωπείας

Το συμβόλαιο υπογράφεται από το άτομο που έχει επιλεγεί με σκοπό να διενεργεί πωλήσεις ιπποδρομιακών στοιχημάτων. Η αντιπροσωπεία είναι προσωποπαγής και δεν επιτρέπεται η ύπαρξη οποιουδήποτε συνεταιρισμού ή εταιρείας περιορισμένης ευθύνης.

Ο περιορισμός αυτός έχει ως σκοπό τον καλύτερο έλεγχο των αντιπροσώπων. Επίσης αποτελεί μοχλό πίεσης ώστε οι αντιπρόσωποι να καταβάλουν τη μεγαλύτερη δυνατή προσπάθεια για την προώθηση των πωλήσεων ιπποδρομιακών στοιχημάτων.

Παρ' αυτά, έχει διαπιστωθεί η ύπαρξη αντιπροσωπείας, η οποία λειτουργεί ως ομόρρυθμη εταιρεία και φέρει την επωνυμία Anthienitis Horse Racing Lottery Agencies, καθότι αποτελεί μια από τις παλιότερες αντιπροσωπείες και βάσει των συμβολαίων που ίσχυαν παλαιότερα, η δημιουργία συνεταιρισμού δεν απαγορευόταν. Περαιτέρω, λόγω της άριστης συνεργασίας με την εν λόγω αντιπροσωπεία η Λέσχη δεν ζήτησε να υπογραφεί νέο συμβόλαιο βάσει του οποίου η αντιπροσωπεία να είναι προσωποπαγής, ώστε να μην υπάρχει διαφοροποίηση με τις άλλες αντιπροσωπείες.

Αναφορικά με την μεταβίβαση της αντιπροσωπείας υπάρχει απαγορευτική ρήτρα στη συμφωνία -με εξαιρέσεις τις περιπτώσεις θανάτου, αναπηρίας ή/και ασθένειας- και αποτελεί καθεαυτό απόφαση της Λέσχης. Επιπρόσθετα για να επιτραπεί τυχόν μεταβίβαση της αντιπροσωπείας θα πρέπει ο αντιπρόσωπος να έχει συμπληρώσει 5 χρόνια υπηρεσίας και να μην έχει συμπληρώσει το 60 έτος της ηλικίας του. Σημειώνεται ότι η περιοριστική ρήτρα αναφορικά με τα χρόνια υπηρεσίας που πρέπει να συμπληρώσει ο αντιπρόσωπος είχε τροποποιηθεί κατόπιν Συνεδρίας της Επιτροπείας της Λέσχης ημερομηνίας 10 Δεκεμβρίου, όπου μειώθηκε μειωθεί από 10 σε 5 χρόνια.

3.3 Αριθμός Αντιπροσώπων

Ο αριθμός των αντιπροσώπων ανά επαρχία καθώς και τυχόν μετακίνηση αυτών από επαρχία σε επαρχία καθορίζεται κατόπιν συνεννοήσεως της Λέσχης και του Συνδέσμου.

Ο αριθμός των αντιπροσώπων της Λέσχης από την 1/1/1995 μέχρι σήμερα κατά επαρχία έχει ως ακολούθως:

ΠΙΝΑΚΑΣ Α

<u>ΕΤΟΣ</u>	Λευκωσία	Αμμόχωστος	Λάρνακα	Λεμεσός	Πάφος	ΣΥΝΟΛΟ
1995	40	4	10	4	1	59
1996	40	7	13	10	8	78
1997	40	10	20	20	11	101
1998	40	10	20	24	11	105
1999	40	10	20	24	11	105
2000	42	10	20	24	11	107
2001	49	12	24	26	12	123
2002	49	12	24	26	12	123

Από τον πιο πάνω πίνακα παρατηρείται ότι στις επαρχίες Πάφου και Λεμεσού, κατά την περίοδο 1995-1997, υπήρξε μια αλματώδης αύξηση στον αριθμό των αντιπροσώπων σε αντίθεση με την επαρχία της Λευκωσίας, ο αριθμός των οποίων είχε παρέμεινε ο ίδιος. Την περίοδο 1998-2000 παρατηρείται στασιμότητα στον αριθμό των αντιπροσώπων σε όλες τις επαρχίες, η οποία διακόπτεται το 2001 με το διορισμό 16 νέων αντιπροσώπων παγκυπρίως. Από το 2002 μέχρι σήμερα δεν υπήρξε οποιαδήποτε εισδοχή νέων αντιπροσώπων.

3.4 Κατώτατο όριο πωλήσεων ιπποδρομιακών στοιχημάτων

Το κατώτατο όριο διενεργουμένων πωλήσεων στοιχημάτων ανά ιπποδρομιακή συνάντηση αποτελεί ουσιώδη όρο στην συμφωνία διορισμού του αντιπροσώπου, βάσει του οποίου ο αντιπρόσωπος είναι υποχρεωμένος να καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια προς διενέργεια αυτού. Δυνάμει της συμφωνίας η Λέσχη έχει απόλυτο δικαίωμα να αναθεωρήσει κατά την απόλυτο κρίση της το ύψος του κατώτατου ορίου διενεργουμένων πωλήσεων, σύμφωνα με τις εκάστοτε ανάγκες της Λέσχης σε συνδυασμό με τις επικρατούσες οικονομικές και άλλες συνθήκες τόσο της Λέσχης όσο και της Κυπριακής Δημοκρατίας. Σημαντικό ρόλο στον καθορισμό του κατώτατου ορίου διαδραματίζει ο αριθμός και η συχνότητα διεξαγωγής των ιπποδρομιακών συναντήσεων.

Μέχρι το 1996 το κατώτατο όριο διενεργουμένων πωλήσεων διαχωριζόταν σε δημαρχούμενες και μη δημαρχούμενες αντιπροσωπείες. Το ύψος διενεργουμένων πωλήσεων ανά ιπποδρομιακή συνάντηση για τις δημαρχούμενες περιοχές ανερχόταν στις ΛΚ 1.750 ενώ για τις μη δημαρχούμενες στις ΛΚ 900. Το 1996 αυτός ο διαχωρισμός τερματίστηκε και η αγορά των ιπποδρομιακών στοιχημάτων, όπως καθοριζόταν από την Λέσχη ήταν ενιαία και το ύψος αυτού έφθανε τις ΛΚ 3000. Το 2002 υπήρξε αύξηση του υποχρεωτικού κατώτατου ορίου διενεργουμένων πωλήσεων σε ΛΚ 3500.

Από τα στοιχεία που έχουν συλλεχθεί διαπιστώθηκε ότι παρ' όλο που ο διαχωρισμός έχει τερματιστεί παραμένει η ύπαρξη μιας αντιπροσωπείας στο Παλαιχώρι, η οποία είναι υποχρεωμένη να διενεργεί κατώτατο όριο ύψους ΛΚ 900 ανά ιπποδρομιακή συνάντηση.

Σημειώνεται ότι η αύξηση του κατώτατου ορίου ισχύει μόνο για τον εκάστοτε νεοεισερχόμενο αντιπρόσωπο καθώς και σε περιπτώσεις μεταβίβασης της αντιπροσωπείας. Οι αντιπρόσωποι που έχουν υπογράψει συμφωνίες κατά την περίοδο που ίσχυε μειωμένο κατώτατο όριο εξακολουθούν να εφαρμόζουν το κατώτατο όριο ως είχαν συμφωνήσει. Σε κάθε νεοεισερχόμενο αντιπρόσωπο παρέχεται προκαθορισμένο διάστημα από την υπογραφή της συμφωνίας εντός του οποίου θα πρέπει να επιτύχει τη διενέργεια του κατώτατου ορίου.³

Σε περίπτωση όπου ο αντιπρόσωπος αδυνατεί να ανταποκριθεί στην συμβατική του υποχρέωση αναφορικά με την διενέργεια του κατώτατου ορίου διενεργουμένων πωλήσεων ανά ιπποδρομιακή συνάντηση τότε η Λέσχη δύναται να τερματίσει την σχετική συμφωνία αφού πρώτα ακούσει την θέση του αντιπροσώπου.

3.5 Προμήθεια αντιπροσώπων

Ο αντιπρόσωπος σε αντάλλαγμα των υπηρεσιών που προσφέρει στη Λέσχη λαμβάνει προμήθεια επί των πωλήσεων των ιπποδρομιακών στοιχημάτων. Η προμήθεια των αντιπροσώπων, μέχρι το 1995 ανέρχονταν σε 9% και το 1996 μειώθηκε σε 8%. Κατά την περίοδο 1993-1995 λόγω της οικονομικής κρίσης, η Λέσχη ήρθε σε συμφωνία με τους αντιπροσώπους όπως μειωθεί η προμήθεια με την αίρεση να επαδιαπραγματευτούν το θέμα της προμήθειας σε περίπτωση ανάκαμψης των οικονομικών της Λέσχης.

Σημαντικό ρόλο στην μείωση της προμήθειας διαδραμάτισε η εγκατάσταση τερματικών μηχανών στα υποστατικά των αντιπροσώπων, η οποία όχι μόνο βοήθησε στην εξοικονόμηση χρημάτων αλλά βοήθησε στην αύξηση του κύκλου εργασιών των αντιπροσώπων. Με την εγκατάσταση των τερματικών μηχανών και την αυτοματοποίηση του συστήματος οι αντιπρόσωποι δεν είναι πλέον υποχρεωμένοι να είναι παρόντες στον ιππόδρομο μια ώρα πριν την εκάστοτε ιπποδρομιακή συνάντηση και οι φίλιπποι έχουν τη δυνατότητα να καταθέτουν στοιχήματα μέχρι και το τελευταίο λεπτό.

Από τα στοιχεία που προκύπτουν από τις Ετήσιες Εκθέσεις της Λέσχης προκύπτει ότι με την μείωση της προμήθειας μειώθηκαν οι ζημίες και το 1996 η Λέσχη σημείωσε κέρδη ύψους ΛΚ 29.000, το δε 2002 η Λέσχη σημείωσε κέρδη ύψους ΛΚ 1.155.050,29.

3.6 Αποπληρωμή Φόρου Προστιθέμενη Αξίας

Σύμφωνα με την παράγραφο 1(γ) του Συμβολαίου Διορισμού Αντιπροσώπου, η Λέσχη είχε συμβατική υποχρέωση να καταβάλλει στους αντιπροσώπους Φ.Π.Α ύψους 8% επί της προμήθειας εκάστοτε αντιπροσώπου. Βάσει του εν λόγω συμβολαίου, σε περίπτωση αύξησης τους Φ.Π.Α πέραν του 8%, τα δυο μέρη θα συζητούσαν τον τρόπο διευθέτησης του οικονομικού προβλήματος που θα προέκυπτε.

Με την αύξηση του Φ.Π.Α σε 10%, το Ιούλιο του 2000, η Λέσχη δέχθηκε όπως καταβάλει το αυξημένο ποσοστό. Τον Ιούλιο του 2002, ο Φ.Π.Α αυξήθηκε κατά 3%, η Λέσχη κάλεσε συμβούλιο, σύμφωνα πάντα με τις πρόνοιες του συμβολαίου, όπου αποφασίστηκε ότι θα καταβάλει μόνο το 10%, υποστηρίζοντας ότι δεν μπορεί να επωμισθεί το επιπρόσθετο οικονομικό βάρος και ως εκ τούτου, οι αντιπρόσωποι καταβάλουν το υπόλοιπο ποσό.

3. Ο χρόνος προσαρμογής με το κατώτατο όριο ήταν 12 μήνες, αλλά κατόπιν επανεκτίμησης των συνθηκών μειώθηκε σε 6 μήνες.

Γ. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η Επιτροπή στη συνεδρία της ημερομηνίας 12.12.2002 εξέτασε το περιεχόμενο της καταγγελίας του Συνδέσμου Εγκεκριμένων Αντιπροσώπων Ιπποδρομιακών Στοιχημάτων και ομόφωνα αποφάσισε όπως δώσει οδηγίες στην Υπηρεσία της Επιτροπής για διεξαγωγή δέουσας προκαταρκτικής έρευνας, με σκοπό να διαπιστωθεί κατά πόσο η Λέσχη Ιπποδρομιών κατέχει δεσπύζουσα θέση και στην περίπτωση όπου κατέχει δεσπύζουσα θέση κατά πόσον υπάρχει κατάχρηση αυτής κατά παράβαση του άρθρου 6 του Νόμου 207/89.

Η Υπηρεσία μετά από έρευνα ετοίμασε σημείωμα το οποίο παρουσιάσθηκε ενώπιον της Επιτροπής στη συνεδρία ημερομηνίας 3.4.2003. Κατά την ως άνω συνεδρία, εξετάστηκε το περιεχόμενο της δέουσας προκαταρκτικής έρευνας. Μετά από συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των μελών της, η Επιτροπή ομόφωνα διαπίστωσε ότι:

- (α) ο Σύνδεσμος Εγκεκριμένων Αντιπροσώπων Ιπποδρομιακών Στοιχημάτων έχει έννομο συμφέρον να υποβάλει την υπό εξέταση καταγγελία,
- (β) υπάρχει εκ πρώτης όψεως πιθανή καταχρηστική εκμετάλλευση της δεσπύζουσας θέσης που κατέχει η Λέσχη στην σχετική αγορά κατά παράβαση του άρθρου 6(2)(γ) του Νόμου και
- (γ) υπάρχει εκ πρώτης όψεως πιθανή καταχρηστική εκμετάλλευση της σχέσης οικονομικής εξάρτησης κατά παράβαση του άρθρου 6(3) του Νόμου 207/89.

Με βάση τις πιο πάνω διαπιστώσεις η Επιτροπή έδωσε οδηγίες όπως ετοιμαστεί και αποσταλεί Έκθεση Αιτιάσεων και όρισε συνεδρία στις 12.5.2003, στην οποία κλήθηκαν και παραβρέθηκαν όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη.

Στη συνεδρία της Επιτροπής ημερομηνίας 12.5.2001 παρευρέθηκαν όλα τα εμπλεκόμενα μέρη, μαζί με τους εξουσιοδοτημένους δικηγόρους τους. Εκ μέρους του Συνδέσμου εμφανίστηκε ο Δικηγόρος κος. Σ. Μαμαντόπουλος και εκ μέρους της Λέσχης, οι Δικηγόροι κός. Ρ. Σταυράκης, κος Μ. Πική και κα Ε. Πική.

Κατά την διάρκεια της Συνεδρίας της ΕΠΑ, ημερομηνίας 12.5.2003, οι Δικηγόροι της Λέσχης υπέβαλαν προδικαστικές ενστάσεις, οι οποίες συμφωνήθηκαν όπως συμπεριληφθούν στις γραπτές αγορεύσεις επί της ουσίας.

Πριν την ολοκλήρωση του χρονοδιαγράμματος το οποίο τέθηκε από την ΕΠΑ προς υποβολή των γραπτών τοποθετήσεων των εμπλεκόμενων μερών και την έκδοση τελικής απόφασης επί της εν λόγω καταγγελίας, στις 20/6/2003 έληξε η θητεία του μέλους της Επιτροπής κου. Ανδρέα Σοφοκλέους και περί τα μέσα Ιουλίου 2003 το Υπουργικό Συμβούλιο διόρισε τον κο. Ηλία Θεοδώρου ως νέο μέλος της Επιτροπής σε αντικατάσταση του κου Σοφοκλέους.

Όλα τα μέλη της Επιτροπής (Χρ. Τσέλεπος, Κ. Ευσταθίου, Ε. Συκοπετρίτης, Α. Δημητρίου και Η. Θεοδώρου) μελέτησαν τον φάκελο της υπόθεσης, τα πρακτικά, το Σημείωμα της Υπηρεσίας και τις τελικές γραπτές αγορεύσεις των εμπλεκόμενων μερών.

Στις 27/10/2003 κλήθηκαν σε Συνεδρία οι Δικηγόροι των εμπλεκόμενων μερών κατά την οποία η ΕΠΑ έθεσε υπόψη τους την αλλαγή στην σύνθεση της Επιτροπής με την συμμετοχή των κων. Η. Θεοδώρου και Κ. Ευσταθίου στην διαδικασία εκδίκασης της εν λόγω καταγγελίας.

Οι δικηγόροι των εμπλεκόμενων μερών, αφού υιοθέτησαν τα όσα είχαν ήδη μέχρι στιγμής καταθέσει γραπτώς και προφορικώς, δεν έφεραν καμία ένσταση για την αλλαγή στην σύνθεση της Επιτροπής και συμφώνησαν όπως η διαδικασία συνεχίσει υπό την νέα σύνθεση.

Ακολούθως, στις 11/11/2004 κλήθηκαν σε νέα Συνεδρία τα εμπλεκόμενα μέρη δια τον λόγω αλλαγής της σύνθεσης της Επιτροπής καθώς το μέλος κος. Ευάγγελος Συκοπετρίτης είχε παραιτηθεί από την Επιτροπή και με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου διορίστηκε στην

θέση του παραιτηθέντος ο κος. Λεόντιος Περικλέους. Κατά την εν λόγω Συνεδρία παρευρέθηκε ο Δικηγόρος κος Μαρμαντόπουλος εκ μέρους των Εγκεκριμένων Αντιπροσώπων Ιπποδρομιακών Στοιχημάτων, ο οποίος υιοθέτησε πλήρως τα όσα έχουν κατατεθεί και λεχθεί στις προηγούμενες συνεδρίες της Επιτροπής και σημείωσε ότι έλαβε πλήρη γνώση της νέας Σύστασης της Επιτροπής και δεν φέρει επί τούτου οποιαδήποτε ένσταση.

Ο Δικηγόρος της Ιπποδρομιακής Λέσχης κος Πικής, με επιστολή του στις 18/11/2004, δήλωσε εκ μέρους της Λέσχης ότι υιοθετεί ανεπιφύλακτα όλα όσα έχουν προσκομισθεί και λεχθεί μέχρι σήμερα για σκοπούς συνέχισης της διαδικασίας ενώπιον της Επιτροπής υπό την νέα Σύσταση της.

Δ. ΕΥΡΗΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

1. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΑΓΟΡΑΣ

α. Σχετική αγορά προϊόντος

Σύμφωνα με την ανακοίνωση της Επιτροπής όσον αφορά τον ορισμό της σχετικής αγοράς για σκοπούς του κοινοτικού δικαίου ανταγωνισμού (97/C 372/03):

«η αγορά του σχετικού προϊόντος περιλαμβάνει όλα τα προϊόντα ή και τις υπηρεσίες που είναι δυνατό να εναλλάσσονται ή να υποκαθίστανται αμοιβαία από τον καταναλωτή, λόγω των χαρακτηριστικών, των τιμών και της χρήσης για την οποία προορίζονται».

Επιπλέον, όπως έχει αποφανθεί η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «για να προσδιοριστεί η εξεταστέα αγορά προϊόντος, διερευνάται κατά πόσο οι ανταγωνιστές της εκάστοτε επιχείρησης, εάν υπάρχουν, είναι σε θέση να περιορίσουν τη συμπεριφορά της εν λόγω εταιρείας και να την εμποδίσουν να ενεργεί ανεξάρτητα από ανταγωνιστικές πιέσεις».⁴

Η παρούσα καταγγελία αφορά την παροχή ιπποδρομιακών στοιχημάτων, τα οποία μπορούν να διεξαχθούν είτε στον ιππόδρομο όπου η Λέσχη έχει εγκατεστημένες τερματικές μηχανές είτε στα υποστατικά των αντιπροσώπων ιπποδρομιακών στοιχημάτων.⁵ Τα είδη ιπποδρομιακών στοιχημάτων τα οποία διενεργούνται στα υποστατικά των αντιπροσώπων και στον Ιππόδρομο είναι όμοια και είναι τα ακόλουθα: Γκανιάν, Δίδυμο, Δίδυμο κατά σειρά τερματισμού, Σύνθετο, Πλασέ, Τρίο, Τέτρακαστ και Pick 4.

Όπως έχει παρατηρηθεί, με την εγκατάσταση των τερματικών μηχανών όλο και περισσότεροι φίλιπποι επιθυμούν να επισκέπτονται τα υποστατικά των αντιπροσώπων παρά τον ιππόδρομο, καθώς για την είσοδο στον ιππόδρομο απαιτείται η πληρωμή εισόδου. Είναι ενδεικτικό ότι, ενώ το 1995 ποσοστό ύψους 46,7% από τον συνολικό κύκλο στοιχημάτων διενεργείτο στις τερματικές μηχανές που ήταν εγκατεστημένες στον ιππόδρομο και το υπόλοιπο 53,3% σε αντιπροσώπους, το 2002 μόνο το 12,7% διενεργείτο στον ιππόδρομο και το υπόλοιπο 87,3% στους αντιπροσώπους.

⁴ 2000/12/EK : Απόφαση της Επιτροπής σχετικά με την διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 82 της Συνθήκης ΕΚ και του άρθρου 54 της συμφωνίας για την ΕΟΧ

⁵ Σημειώνεται ότι όλες οι τερματικές μηχανές ανήκουν εξολοκλήρου στην Λέσχη, έχουν εγκατασταθεί με έξοδα της Λέσχης και η συντήρηση αυτών είναι ευθύνη της Λέσχης. Ο αντιπρόσωπος είναι υποχρεωμένος να καταβάλει όχι πέραν του ποσού ΛΚ 324 ετησίως για το ενοίκιο τοπικής σύνδεσης του υποστατικού για την μισθωμένη τηλεφωνική γραμμή με την Α.ΤΗ.Κ. Επίσης πρέπει να καταβάλλει το ποσό των ΛΚ 300 εφάπαξ για την εγκατάσταση την μισθωμένης τηλεφωνικής γραμμής και ασφάλιστρο της τερματικής μηχανής.

Με βάση τα ως άνω, η σχετική αγορά υπηρεσιών που επηρεάζεται, αφορά μόνο τις υπηρεσίες που προσφέρουν οι αντιπρόσωποι δυνάμει των συμβολαίων διορισμού για την διενέργεια ιπποδρομιακών στοιχημάτων.

β. Γεωγραφική αγορά

Στην υπόθεση French Republic v Ladbroke Racing Ltd and Commission of the European Communities,⁶ η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανέφερε ότι βάσει της παράδοσης τα τυχερά παιχνίδια και η διεξαγωγή ιπποδρομιών έχουν διαχωριστεί σε εθνικές επικράτειες, παρ' όλο που στην πιο πάνω υπόθεση, η γεωγραφική αγορά εκτεινόταν πέραν των συνόρων της Γαλλίας, συμπεριλαμβανομένου της Γερμανίας και του Βελγίου.

Επίσης σύμφωνα με την ανακοίνωση της Επιτροπής όσον αφορά τον ορισμό της σχετικής αγοράς για σκοπούς του κοινοτικού δικαίου ανταγωνισμού (97/C 372/03),

«η γεωγραφική αγορά περιλαμβάνει την περιοχή όπου οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις συμμετέχουν στην προμήθεια προϊόντων ή υπηρεσιών και οι όροι του ανταγωνισμού είναι επαρκώς ομοιογενείς και η οποία μπορεί να διακριθεί από γειτονικές κυρίως περιοχές, διότι στις εν λόγω περιοχές οι όροι του ανταγωνισμού διαφέρουν σημαντικά».

Όπως έχει προαναφερθεί, αντιπρόσωποι ιπποδρομιακών στοιχημάτων υπάρχουν σ' όλη την Κυπριακή επικράτεια. Η κατανομή του αριθμού των αντιπροσώπων για κάθε επαρχία καθορίζεται βάσει του πληθυσμού της περιοχής. Ενώ παλαιότερα, η Λέσχη διαχώριζε την αγορά σε δημαρχούμενες περιοχές και σε μη δημαρχούμενες, από το 1996 αντιμετωπίζει την αγορά των ιπποδρομιακών στοιχημάτων ως ενιαία.

Οι όροι του ανταγωνισμού είναι ομοιογενείς μεταξύ των επαρχιών και ως εκ τούτου η αγορά εκτείνεται σ' όλη την Κυπριακή επικράτεια.

2. ΜΟΡΦΗ ΑΓΟΡΑΣ

Η Λέσχη Ιπποδρομιών Λευκωσίας αποτελεί την μοναδική Λέσχη εντός της Κυπριακής Δημοκρατίας που ασχολείται με την διεξαγωγή ιπποδρομιακών στοιχημάτων και ως εκ τούτου κατέχει το 100% της αγοράς στη διεξαγωγή Ιπποδρομιακού στοιχήματος. Το ΔΕΚ επανειλημμένα αποφάνθηκε ότι, επιχείρηση η οποία κατέχει μεγάλο μερίδιο αγοράς, το οποίο διατηρεί για μεγάλο χρονικό διάστημα, βάσει του μεριδίου και της δύναμης την οποία κατέχει, την καθιστά υποχρεωτικό εταίρο, δίνοντας της την ασφάλεια να πράττει ως ήθελε.⁷

Κατά τα έτη 1993-1995, η Λέσχη αντιμετώπισε μια ζημιογόνα περίοδο. Για να μπορέσει να ανακάμψει η Λέσχη οικονομικά, ακολουθήθηκαν διάφορες πολιτικές εκ των οποίων η μια ήταν η μείωση των προμηθειών που λάμβαναν οι αντιπρόσωποι. Κατά το έτος 1996 μέχρι σήμερα παρατηρείται μια αλματώδης αύξηση του κύκλου εργασιών της και συνεπώς και των κερδών της. Συγκεκριμένα το 2002, ο κύκλος εργασιών της ανήλθε στα ΛΚ 54.544.000, ενώ τα καθαρά κέρδη της στα ΛΚ 1.155.050.29.

⁶ Υπόθεση C-83/98 P.

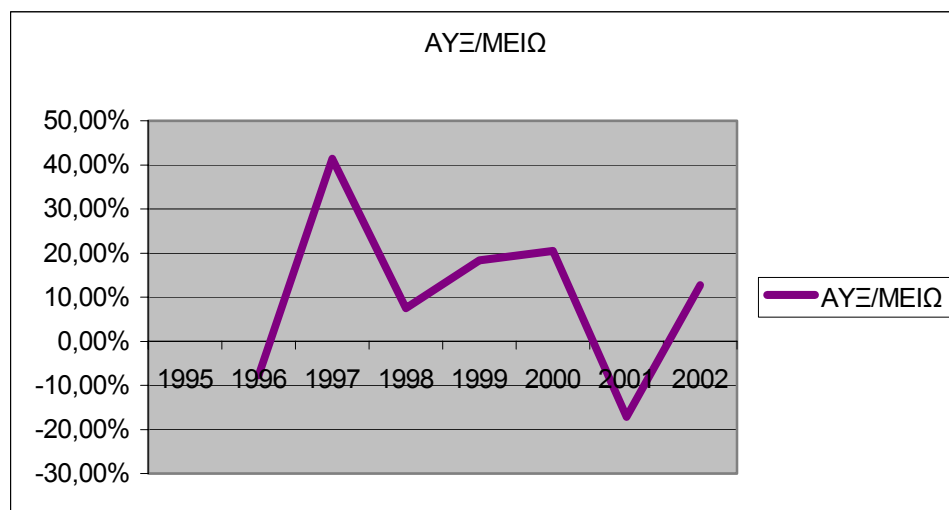
⁷ Υπόθεση C-85/76, *Hoffmann-La Roche v. Commission*, [1979] ECR 461.

2.1 Αύξηση του αριθμού των αντιπροσώπων

ΠΙΝΑΚΑΣ Β

ΕΤΟΣ	ΤΖΙΡΟΣ ΑΝΤ	ΑΡ.ΑΝΤ	ΜΕΣΟΣ ΤΖΙΡΟΣ	ΑΥΞ/ΜΕΙΩ	ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ
1995	13.119.000	59	222.356		
1996	16.007.000	78	205.218	-7,71%	
1997	29.311.000	101	290.208	41,41%	
1998	32.756.000	105	311.962	7,50%	
1999	38.761.000	105	369.152	18,33%	29.532
2000	47.604.000	107	444.897	20,52%	35.592
2001	45.343.000	123	368.642	-17,14%	29.491
2002	51.111.000	123	415.537	12,72%	33.243

Κατά την διάρκεια των τελευταίων επτά ετών παρατηρείται αύξηση του κύκλου εργασιών των αντιπροσώπων παγκυπρίως:

Επιπλέον παρατηρείται μαζί με την συνεχή αύξηση του αριθμού των αντιπροσώπων και αύξηση του μέσου κύκλου εργασιών των αντιπροσώπων, με εξαίρεση το 1996, που ενώ ο κύκλος εργασιών σημείωσε αύξηση ο μέσος κύκλος εργασιών μειώθηκε κατά 7,71%, το οποίο μπορεί να οφείλεται στην εισδοχή 19 νέων αντιπροσώπων. Μείωση παρατηρήθηκε και το 2001.

Επομένως είναι ενδεικτικό ότι η αύξηση του αριθμού των αντιπροσώπων δεν έχει επηρεάσει τον μέσο κύκλο εργασιών των αντιπροσώπων, αλλά αντιθέτως θα μπορούσε να ειπωθεί ότι η αύξηση του αριθμού των αντιπροσώπων συμβαδίζει με την αύξηση του ολικού κύκλου εργασιών των αντιπροσώπων.

2.2 Διενέργεια κατώτατου ορίου

Κατόπιν τηλεφωνικής έρευνας που διεξήχθη από την Υπηρεσία της ΕΠΑ διαπιστώθηκε ότι, οι πλείστοι αντιπρόσωποι εφαρμόζουν ως κατώτατο όριο το ποσό των ΛΚ3.500. Οι αντιπρόσωποι ως επί το πλείστον, παραπονέθηκαν ότι δεν είναι πραγματοποιήσιμο και ότι με

τα δυσκολίας καταφέρνουν να ανέβουν στο ποσό των ΛΚ2.000 με ΛΚ3.000 ανά ιπποδρομιακή συνάντηση και αυτό πάλι οφείλεται στο ότι δέχονται στοιχήματα τηλεφωνικά με πίστωση.

Επίσης παρατηρήθηκε ότι περιοχές στις οποίες είναι εγκατεστημένος ένας μόνο αντιπρόσωπος τότε δεν υπάρχει πρόβλημα διενέργειας του κατώτατου ορίου, εν αντιθέσει, σε περιοχές της Λευκωσίας και άλλων μεγάλων πόλεων στις οποίες είναι εγκατεστημένοι αρκετοί αντιπρόσωποι σε κοντινές αποστάσεις, αυτοί μετά δυσκολίας διενεργούν το κατώτατο όριο.

Παρά ταύτα, ήταν γενικά παραδεκτό ότι η Λέσχη δεν φαίνεται διατεθειμένη να σταματήσει την συνεργασία της με αντιπροσώπους οι οποίοι παρόλο ότι δεν έχουν **μέσο όρο** το κατώτατο όριο των ΛΚ3.500 πραγματοποιούν όμως συναλλαγές γύρω στις ΛΚ2.000 με ΛΚ2.500 την κάθε φορά.

E. ΘΕΣΕΙΣ ΜΕΡΩΝ

1. Θέσεις καταγγέλλοντα

Οι θέσεις του καταγγέλλοντα Συνδέσμου κατετέθησαν ενώπιον της Επιτροπής γραπτός εκ μέρους του δικηγόρου του κου. Σ. Μαμαντόπουλου. Κατά κύριο λόγο εστιάζονται στα κάτωθι:

(α) Η Λέσχη εκμεταλλεόμενη την μονοπωλιακή και δεσπόζουσα θέση της χρησιμοποιώντας την μέθοδο του εκφοβισμού επέβαλε προς τους αντιπροσώπους δυσμενείς όρους στο συμβόλαιο του 1996 και τους αφαίρεσε συμφωνηθέντα δικαιώματα που ρητά αναφέρονται στα συμβόλαια και τη γενική συμφωνία του 1987 αναγκάζοντας τους να υπογράψουν το συμβόλαιο του 1996.

(β) Με το συμβόλαιο του 1996, η προμήθεια των αντιπροσώπων μειώθηκε από 9% επί των πωλήσεων σε 8%, με την γραπτή συμφωνία ότι εφ' όσον υπάρξει ανάκαμψη των οικονομικών της Λέσχης θα επανασυζητηθεί το θέμα της προμήθειας, πράγμα που δεν πραγματοποιήθηκε παρόλη την κερδοφόρα πορεία της Λέσχης.

(γ) Παρ' όλες τις επανειλημμένες προσκλήσεις και παρακλήσεις του Συνδέσμου και των Αντιπροσώπων να συζητηθεί η επαναφορά της προμήθειας στο 9%, η Λέσχη εκμεταλλεόμενη την δεσπόζουσα θέση της και την σχέση οικονομικής εξάρτησης των αντιπροσώπων προς αυτή αρνείται και χρησιμοποιεί εκβιασμούς και απειλές του είδους ότι αν δεν συμφωνείται θα τερματιστεί η αντιπροσωπεία σας.

(δ) Με βάσει το συμβόλαιο του 1996 προβλεπόταν ότι σε περίπτωση αύξησης του Φ.Π.Α. πέραν του 8% τα δύο μέρη θα συζητήσουν τον τρόπο του οικονομικού προβλήματος που θα προέκυπτε. Με την αύξηση του Φ.Π.Α. σε 10%, η Λέσχη κατέβαλλε το αυξημένο ποσοστό όμως κατόπιν με την αύξηση σε 13% και 15% αρνήθηκε να καταβάλλει το επιπρόσθετο ποσό υποχρεώνοντας τους αντιπροσώπους να το καταβάλλουν εξ' ιδίων τους. Παρά τις επανειλημμένες εκκλήσεις προς συζήτηση με την Λέσχη του προβλήματος, αυτή συνέχισε τις απειλές για διακοπή της αντιπροσωπείας.

(ε) Στο συμβόλαιο του 1987 προβλεπόταν η διαδικασία μεταβίβασης του Goodwill της αντιπροσωπείας σε πρόσωπο που θα ενέκρινε η Λέσχη. Με το νέο συμβόλαιο η διαδικασία αυτή ακυρώθηκε και πλέον εναπόκειται στην «απόλυτη και ανεξέλεγκτη κρίσιν» της Λέσχης. Με αυτό τον τρόπο η Λέσχη ανεξέλεγκτα και απόλυτα μπορεί να εμποδίσει την μεταβίβαση του goodwill σε οποιοδήποτε ακόμα και σε κληρονόμο του αντιπροσώπου.

(στ) Περαιτέρω, ενώ στο συμβόλαιο του 1986 προβλεπόταν ότι σχετικά με την ανανέωση, αυτή θα ασκείται από την Λέσχη με πολλή περίσκεψη και θα διέπεται από αντικειμενικά

κριτήρια, πάντοτε λαμβανομένων υπόψη των γενικότερων συμφερόντων του Ιπποδρόμου και της Λέσχης, στο νέο συμβόλαιο θεωρήθηκαν σαν υπερβολικά δικαιώματα των αντιπροσώπων και για αυτό αφαιρέθηκαν. Κατά τον ίδιο τρόπο αφαιρέθηκε το δικαίωμα των αντιπροσώπων να παραπέμπονται σε διαιτησία σε περίπτωση τερματισμού της συμφωνίας τους από μέρος της Λέσχης για αμέλεια, αδυναμία, λάθη και παραλείψεις και μη συμμόρφωση τους προς τους κανονισμούς.

(ζ) Αναφορικά με το κατώτατο όριο πωλήσεων ιπποδρομιακών στοιχημάτων, πριν το 1996 οι επαρχίες χωρίζονταν σε δημαρχούμενες και μη όπου στις πρώτες το όριο ήταν στις ΛΚ 1.750 και στις άλλες στις ΛΚ 900. Με το νέο συμβόλαιο καταργήθηκε ο διαχωρισμός και καθορίστηκε αρχικά στις ΛΚ 3.000 για όλους και το 2002 στις ΛΚ 3.500. Με αυτό τον τρόπο η Λέσχη απέκτησε το δικαίωμα να τερματίσει την αντιπροσωπεία που θα αδυνατεί να φτάσει το όριο όπως και έπραξε για δύο αντιπροσωπείες στη Λεμεσό. Επίσης ορισμένα συμβόλαια συνεχίζουν να ισχύουν τα όρια των ΛΚ 1.750.

(η) Με τον όρο ότι τα συμβόλαια υπογράφονται μόνο από άτομο και όχι από συνεταιρισμό ή εταιρεία, η Λέσχη έχει ως σκοπό τον προσωπικό έλεγχο και την άσκηση πίεσης προς τους αντιπροσώπους και αποτελεί εμπόδιο για την επαγγελματική κατοχύρωση και προστασία των.

(θ) Σε αντίθεση με την Γενική Συμφωνία που προέβλεπε ότι οι διορισμοί νέων αντιπροσώπων γίνονται μόνον σε εξαιρετικές περιπτώσεις και αφού ενημερωθεί ο Σύνδεσμος, η Λέσχη το 1995 αύξησε τον αριθμό των αντιπροσώπων από 59 σε 123. Η αύξηση αυτή επηρέασε τους αντιπροσώπους με αποτέλεσμα το κατώτατο όριο να μην θεωρείται εφικτό από πολλούς από αυτούς.

(ι) Αναφορικά με τις προδικαστικές ενστάσεις που υποβλήθηκαν θεωρούνται αβάσιμες και αστήρικτες.

2. Θέσεις καταγγελλόμενης

Οι θέσεις της καταγγελλόμενης κατατέθηκαν ενώπιον της Επιτροπής τόσο γραπτός όσο και προφορικά εκ μέρους των δικηγόρων της κων. Ρ. & Χ. Σταυράκη, Μ. Πική και κα. Ε. Πική.

Κατά κύριο λόγο εστιάζονται:

(α) Δεν υπάρχει καμία παράβαση των κανόνων ανταγωνισμού εκ μέρους της Λέσχης καθώς η καταγγελία δεν ανταποκρίνεται στα πραγματικά γεγονότα και η Λέσχη δεν προέβη σε καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσης ή/και καταχρηστική εκμετάλλευση σχέσης οικονομικής εξάρτησης.

(β) Ο Σύνδεσμος δεν έχει έννομο συμφέρον να υποβάλλει την υπό αναφορά καταγγελία σύμφωνα με το άρθρο 28 του Νόμου και με βάση τις αρχές του Διοικητικού Δικαίου. Πουθενά στην καταγγελία ή στην αγόρευση του Συνδέσμου δεν αναφέρεται ότι αυτός έχει τεθεί σε μειονεκτική θέση στον ανταγωνισμό όπως προβλέπει το άρθρο 28 του Νόμου όπου σε καταγγελία προβαίνει κάθε πρόσωπο που έχει έννομο προς τούτο συμφέρον ήτοι ότι υπέστη ή υπάρχει κίνδυνος να υποστεί αισθητή οικονομική βλάβη και να τεθεί σε μειονεκτική στον ανταγωνισμό θέση.

(γ) Ο Σύνδεσμος είναι νομικό πρόσωπο και ως τέτοιο αποτελεί ξεχωριστό πρόσωπο από τους Αντιπροσώπους. Το ερώτημα το οποίο προκύπτει είναι κατά πόσο ο Σύνδεσμος ως ξεχωριστή νομική οντότητα κέκτηται εννόμου συμφέροντος να υποβάλλει καταγγελία για προστασία των συμφερόντων των μελών του.

(δ) Επομένως, αυτός που έχει έννομο συμφέρον να υποβάλλει την καταγγελία είναι οι αντιπρόσωποι και όχι ο Σύνδεσμος καθώς ο Νόμος διακρίνει μεταξύ νομικών και φυσικών προσώπων.

(ε) Ουδεμία διάκριση δεν γίνεται από την Υπηρεσία μεταξύ της ξεχωριστής νομικής προσωπικότητας του Συνδέσμου και των Αντιπροσώπων.

(στ) Με γνώμονα το λεκτικό του άρθρου 28(2) του Νόμου και τις κλασσικές αρχές ερμηνείας των νόμων συμπεραίνεται ότι αν η παραβίαση των κανόνων ανταγωνισμού επηρεάζει νομικό πρόσωπο, τότε μόνο το νομικό πρόσωπο έχει έννομο συμφέρον να προβεί σε καταγγελία και το ίδιο ισχύει αντίστοιχα για τα φυσικά πρόσωπα. Δεν νομιμοποιείται ο Σύνδεσμος να υποβάλλει καταγγελία για δυσμενή επηρεασμό φυσικών προσώπων τα οποία είναι μέλη του.

(ζ) Με βάση αποφάσεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου, η παρούσα καταγγελία θα πρέπει να απορριφθεί λόγω σύγκρουσης συμφερόντων των μελών του Συνδέσμου καθώς, σε απόφαση αναφέρεται ότι δεν έχει έννομο συμφέρον να προσβάλλει πράξη που στρέφεται εναντίον του συμφέροντος ενός μέλους μόνο, ή αν τα συμφέροντα των μελών του συγκρούονται.

(η) Περαιτέρω, το άρθρο 28(3) του Νόμου, διέπει τον τρόπο υποβολής της καταγγελίας και αναφέρει ότι η καταγγελία καθορίζει τη φύση του εννόμου συμφέροντος για την καταγγελία. Η έλλειψη εννόμου συμφέροντος θέτει εκ ποδών τη καταγγελία καθώς δεν αναφέρεται πουθενά ποιο το έννομο συμφέρον του Συνδέσμου στην υποβολή της καταγγελίας. Επίσης η καταγγελία υπογράφεται από το δικηγόρο του Συνδέσμου και όχι από τον Σύνδεσμό όπως προβλέπεται στον Νόμο.

(θ) Σύμφωνα με το Κεφάλαιο 112, άρθρο 19 οποιεσδήποτε νομικές διαδικασίες από και εναντίον της Λέσχης εγείρονται εναντίον του γραμματέα της Λέσχης. Επομένως, δεν έχει εγερθεί σωστά η καταγγελία, καθώς στρέφεται εναντίον της ίδιας της Λέσχης και είναι εξ' υπαρχής άκυρη.

(ι) Ο Ισχυρισμός του Συνδέσμου για δήθεν επιβολή των όρων του συμβολαίου με τη μέθοδο του εκβιασμού και εκφοβισμού δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα καθώς αποτελεί μέρος των διαπραγματεύσεων με τον Σύνδεσμό για αρκετούς μήνες. Το συμβόλαιο του 1996 δεν παρακώλυσε τον ανταγωνισμό αλλά είχε ως στόχο και πέτυχε την ανάκαμψη της σχετικής αγοράς λόγω κρίσης στα οικονομικά της Λέσχης.

(ια) Αναφορικά με το Φ.Π.Α., η ΕΠΑ δεν έχει δικαιοδοσία να εξετάσει το θέμα αυτό διότι το Φ.Π.Α. είναι μια υποχρέωση με βάση το Νόμο. Εξάλλου η Λέσχη καταβάλλει στους αντιπρόσωπους το 10% του Φ.Π.Α. κατόπιν συμβιβασμού με τον Σύνδεσμο και το όλο θέμα αφορά συμβατική διαφορά μεταξύ Συνδέσμου και Λέσχης που δεν εμπίπτει εντός της δικαιοδοσίας της ΕΠΑ.

(ιβ) Καμία διακριτική μεταχείριση δεν εφαρμόστηκε από την Λέσχη έναντι αντιπροσώπου αλλά όλες οι υποθέσεις εξετάστηκαν με ανθρωπισμό και πλήρη αντικειμενικότητα και σχετικά με το κατώτατο όριο η Λέσχη ήτο πάντα υπέρμετρα ελαστική προς ζημία των συμφερόντων της.

(ιγ) Η χορήγηση αντιπροσωπείας σε συνεταιρισμό δεν συνιστά ανταγωνιστικό πλεονέκτημα αλλά μάλλον μειονέκτημα δια τον λόγο ότι οι αποφάσεις που λαμβάνονται από ένα άτομο είναι επιχειρηματικά πιο ευέλικτες από αυτές ενός συνεταιρισμού. Περαιτέρω, η συνεργασία με τον μοναδικό συνεταιρισμό ξεκίνησε πριν τεθεί το προσωποπαγές της αντιπροσωπείας.

(ιδ) Η χορήγηση νέων αντιπροσωπειών δεν παρακωλύει τον ανταγωνισμό.

Z. ΝΟΜΙΚΗ ΠΤΥΧΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΥΣΙΑΣ

1. Έννομο συμφέρον

Βάσει του άρθρου 28(1) και (2) του Νόμου 207/89, δικαίωμα καταγγελίας πιθανών παραβάσεων του Νόμου, έχει οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο έχει έννομο προς τούτο συμφέρον. Οι αντιπρόσωποι, οι οποίοι μέσω του Συνδέσμου τους υποβάλλουν την παρούσα καταγγελία, επηρεάζονται άμεσα ή/και έμμεσα από οποιαδήποτε πολιτική που ενδεχομένως να εφαρμόζει η Λέσχη Ιπποδρομιών και καθόσον υπάρχει ο κίνδυνος σοβαρής οικονομικής τους βλάβης με επιπτώσεις και στον ελεύθερο ανταγωνισμό, θεωρούμε ότι έχουν έννομο συμφέρον να προβούν στη υπό εξέταση καταγγελία.

Με βάση την ανάλυση που δίδεται από το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (εφεξής ΔΕΚ) για ενώσεις επιχειρήσεων,⁸ το άρθρο 2 του Νόμου και το θεσμικό πλαίσιο του Συνδέσμου των αντιπροσώπων, διαφαίνεται ότι ο Σύνδεσμος εμπίπτει εντός της ερμηνείας της ένωσης επιχειρήσεων και καθώς εκπροσωπεί τα εμπορικά συμφέροντα άλλων επί μέρους επιχειρήσεων, ήτοι των αντιπροσώπων, έχει έννομο προς τούτο συμφέρον να υποβάλλει καταγγελία προς προάσπιση των δικαιωμάτων τους τα οποία θίγονται από πράξεις ή παραλήψεις της Λέσχης.

2. «Επιχείρηση»

Το άρθρο 2 του Νόμου 207/89 ορίζει ως «Επιχείρηση» κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που ασκεί οικονομικής ή εμπορικής φύσεως δραστηριότητες, ανεξάρτητα αν οι δραστηριότητες της είναι κερδοσκοπικές ή όχι.

Σύμφωνα και με τη νομολογία του ΔΕΚ, η έννοια επιχείρηση, στο πλαίσιο του ανταγωνισμού συμπεριλαμβάνει «κάθε οντότητα που ασκεί οικονομικής ή εμπορικής φύσεως δραστηριότητες», ανεξάρτητα από τη νομική της υπόσταση και τον τρόπο με τον οποίο χρηματοδοτείται.⁹ Επιπλέον, το ΔΕΚ έχει αποφανθεί ότι ο όρος «οικονομικής φύσεως δραστηριότητα», εφαρμόζεται σε οποιαδήποτε δραστηριότητα που έχει σχέση με την προσφορά αγαθών και/ή υπηρεσιών σε συγκεκριμένη αγορά, ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς που το διέπει και τον τρόπο της χρηματοδότησης του και η οικονομική δραστηριότητα συνίσταται σε κάθε δραστηριότητα προσφοράς αγαθών ή υπηρεσιών σε δεδομένη αγορά.¹⁰

Σχετικά με τον αθλητισμό, το ΔΕΚ επανειλημμένα αποφάνθηκε ότι από οικονομικής πλευράς υπόκειται στο κοινοτικό δίκαιο.

Η Λέσχη έχει εγγραφή σύμφωνα με το άρθρο 4 του περί Εγγραφής Λεσχών (Registration of Clubs) Κεφαλαίου 112 και λειτουργεί βάσει του καταστατικού της δεσμεύοντας όλα τα νόμιμα εγγεγραμμένα μέλη της. Οι δραστηριότητες που ασκεί είναι οικονομικής και εμπορικής φύσεως καθότι διαχειρίζεται τα αποκομισθέντα ποσά που προκύπτουν από την διοργάνωση και διεξαγωγή των ιπποδρομιακών συναντήσεων.

Με βάση την ως άνω ερμηνεία όπως αποδίδεται από το Νόμο, η Λέσχη μπορεί να χαρακτηριστεί ως επιχείρηση, η οποία προσφέρει υπηρεσίες -ιπποδρομιακές συναντήσεις-

⁸ Βλ. Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής 93/438/ΕΟΚ, AICIA/CNSD (IV/33.407), [1993] OJ L203/93, παρ. 40-41.

⁹ Υπόθεση C-41/90, *Hofner & Elser v. Macrotron*, [1991] ECR I-1979; Υπόθεση 170/83, *Hydrotherm v. Compact*, [1984] ECR 2999.

¹⁰ *Ibid.*

από τις οποίες προσκομίζει κέρδος και έτσι η δραστηριότητα αυτή αποτελεί «επιχείρηση» εν τη εννοία του άρθρου 2 του Νόμου.

Καταληκτικό Εννόμου Συμφέροντος

Με βάση όλα τα πιο πάνω, η Επιτροπή θα πρέπει πρώτα να αποφανθεί σε σχέση με την εγειρόμενη προδικαστική ένσταση από πλευράς του δικηγόρου της καταγγελλόμενης αν και κατά πόσο, με βάση πάντοτε τις πρόνοιες της σχετικής νομοθεσίας, ο καταγγέλλοντας Σύνδεσμος κέκτηται έννομου συμφέροντος για υποβολή της παρούσας καταγγελίας. Όπως αναλύεται στο Κεφάλαιο Ζ(1) ανωτέρω, η Επιτροπή ομόφωνα καταλήγει ότι, ο καταγγέλλοντας νομιμοποιείται στην υποβολή της καταγγελίας και ως εκ τούτου η προδικαστική ένσταση απορρίπτεται.

Μετά από την πιο πάνω απόρριψη της προδικαστικής ένστασης της καταγγελλόμενης, η Επιτροπή θα πρέπει να προχωρήσει στην εξέταση της ουσίας της καταγγελίας, λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία που έχει ενώπιόν της, δηλαδή το σημείωμα που ετοίμασε η Υπηρεσία μετά την ολοκλήρωση της έρευνας καθώς επίσης και τις θέσεις αμφοτέρων των μερών, γραπτές και προφορικές.

3. Άρθρο 6 του Νόμου 207/89

Οι πρόνοιες του άρθρου 6 του Νόμου περί Προστασίας του Ανταγωνισμού 207/89 προβλέπουν:

Καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσης.

6.(1) Απαγορεύεται η καταχρηστική εκμετάλλευση της δεσπόζουσας θέσης μιας επιχείρησης στην αγορά ενός προϊόντος.

(2) Καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσης συνιστά ειδικότερα οποιαδήποτε πράξη μιας ή περισσότερων επιχειρήσεων, που κατέχει ή κατέχουν δεσπόζουσα θέση στο σύνολο ή μέρος της εγχώριας αγοράς ενός προϊόντος, αν η πράξη αυτή έχει σαν αντικείμενο ή αποτέλεσμα ή ενδεχόμενο αποτέλεσμα-

(α) τον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό αθέμιτων τιμών αγοράς ή πώλησης ή άλλων μη θεμιτών υπό τις περιστάσεις όρων συναλλαγής

(β) στον περιορισμό της παραγωγής ή της διάθεσης, ή της τεχνολογικής ανάπτυξης προς ζημιά των καταναλωτών·

(γ) στην εφαρμογή ανόμοιων όρων για ισοδύναμες συναλλαγές, με συνέπεια ορισμένες επιχειρήσεις να τίθενται σε μειονεκτική στον ανταγωνισμό θέση·

(δ) στην εξάρτηση της σύναψης συμβάσεων από την αποδοχή από μέρους των αντισυμβαλλόμενων πρόσθετων υποχρεώσεων, οι οποίες, κατά τη φύση τους ή σύμφωνα με τις κρατούσες εμπορικές συνήθειες, δε συνδέονται με το αντικείμενο των συμβάσεων αυτών.

(3) Απαγορεύεται η καταχρηστική εκμετάλλευση, από μία ή περισσότερες επιχειρήσεις, της σχέσης οικονομικής εξάρτησης, στην οποία βρίσκεται προς αυτή ή αυτές μία επιχείρηση, η οποία κατέχει θέση πελάτη, προμηθευτή, παραγωγού,

αντιπροσώπου, διανομέα ή εμπορικού συνεργάτη τους ακόμη κι ως προς ένα ορισμένο είδος προϊόντων ή υπηρεσιών και δε διαθέτει ισοδύναμη εναλλακτική λύση.

Η καταχρηστική αυτή εκμετάλλευση της σχέσης οικονομικής εξάρτησης μπορεί να συνιστάται ιδίως στην επιβολή αυθαίρετων όρων συναλλαγής, στην εφαρμογή διακριτικής μεταχείρισης, στη διακοπή εμπορικών σχέσεων με ανάληψη ή μεταφορά των δραστηριοτήτων που αναπτύσσονται με τις εν λόγω εμπορικές σχέσεις κατά τρόπο που επηρεάζει ουσιωδώς τον ανταγωνισμό ή στην αιφνίδια και αδικαιολόγητη διακοπή μακροχρόνιων εμπορικών σχέσεων.

4.1 Δεσπόζουσα θέση

Σύμφωνα με τον ορισμό που δίδεται στο άρθρο 2 του Νόμου 207/89, δεσπόζουσα θέση έχει μια επιχείρηση που απολαμβάνει οικονομική δύναμη, που την καθιστά ικανή να παρακωλύει τη διατήρηση αποτελεσματικού ανταγωνισμού στην αγορά ενός συγκεκριμένου προϊόντος και της επιτρέπει να ενεργεί σε αισθητό βαθμό ανεξάρτητα από τους ανταγωνιστές, τους πελάτες της και κατ' επέκταση τους καταναλωτές.

Εξετάζοντας το θέμα από την σκοπιά του άρθρου 6, θα πρέπει να διευκρινισθεί σε πρώτο στάδιο κατά πόσο η Λέσχη Ιπποδρομιών Λευκωσίας κατέχει δεσπόζουσα θέση στην αγορά όπως ορίστηκε στο σχετικό κεφάλαιο (Δ) για την σχετική αγορά.

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, η Λέσχη Ιπποδρομιών αποτελεί μια μοναδική στην Κυπριακή αγορά Λέσχη με αντικείμενο την διεξαγωγή Ιπποδρομιακών συναντήσεων και στοιχημάτων. Εκ προοιμίου και κατά τεκμήριο η ύπαρξη μονοπωλίου ενέχει το χαρακτήρα της δεσπόζουσας θέσης.

Το πιο πάνω συμπέρασμα ενισχύεται και μέσα από την νομολογία του ΔΕΚ και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η Επιτροπή στην υπόθεση *Continental Can*¹¹ όρισε τη δεσπόζουσα θέση ως τη δυνατότητα μιας επιχείρησης να λειτουργεί με πλήρη ανεξαρτησία στην αγορά, χωρίς να λαμβάνει υπόψη της τη συμπεριφορά άλλων ανταγωνιστών. Αυτή καθεαυτή όμως η ανεξαρτησία στην αγορά δεν απαγορεύεται παρά μόνο όταν οδηγεί σε κατάχρηση της.¹²

4.2 Κατάχρηση Δεσπόζουσας Θέσης

Σύμφωνα με την κοινοτική νομολογία σε θέματα ανταγωνισμού, η ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης μιας επιχείρησης δεν απαγορεύεται· αυτό που βασικά απαγορεύεται είναι η καταχρηστική εκμετάλλευση αυτής της θέσεως.

Σύμφωνα πάντα με την νομολογία του ΔΕΚ και της Επιτροπής, η κατάχρηση συνδέεται με τη συμπεριφορά της δεσπόζουσας επιχείρησης που επιδρά στη δομή της αγοράς, αποδυναμώνοντας τον ήδη ασθενή ανταγωνισμό, με τη χρήση μεθόδων που δεν αρμόζουν σε καθεστώς υγιούς ανταγωνισμού.¹³

Το άρθρο 6 του Νόμου 207/89 μνημονεύει μια σειρά καταχρηστικών πρακτικών τα οποία εξετάστηκαν από την Επιτροπή με βάση τα ενώπιον της πραγματικά γεγονότα και όσα κατατέθηκαν και ελέγχθησαν από τα εμπλεκόμενα μέρη:

¹¹ ΕΕ L 7/8-1-1972.

¹² Υπόθεση 322/81, *Michelin v. Commission*, [1983] ECR 3461, para. 57.

¹³ Βλ. Υπόθεση 85/76, *Hoffmann La Roche & Co. AG v. Commission*, [1979] ECR 461.

4.2.1 Ανόμοιοι όροι για ισοδύναμες συναλλαγές

Το άρθρο 6 (2) (γ) ορίζει ότι καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσης συνιστά η πράξη που έχει ως αντικείμενο ή αποτέλεσμα ή ενδεχόμενο αποτέλεσμα την εφαρμογή ανόμοιων όρων για ισοδύναμες συναλλαγές με συνέπεια ορισμένες επιχειρήσεις να τίθενται σε μειονεκτική θέση στον ανταγωνισμό.

α) Κατώτατο όριο συναλλαγής

Όπως έχει προαναφερθεί, στα έτη λειτουργίας της Λέσχης Ιπποδρομιών μέχρι και το 1995 υπήρχε διαχωρισμός των περιοχών σε δημαρχούμενες και μη δημαρχούμενες με κατώτατο όριο ΛΚ1.750 και ΛΚ 900 αντίστοιχα. Από το 1996, η αγορά λογίζεται ως ενιαία· το κατώτατο όριο ανερχόταν στις ΛΚ3.000 και σήμερα έχει αυξηθεί στις ΛΚ3.500. Η αύξηση του κατώτατου ορίου ισχύει για κάθε νεοεισερχόμενο αντιπρόσωπο, καθώς και σε περίπτωση μεταβιβάσεως.

Ο κάτωθι πίνακας, από στοιχεία της έρευνας της Υπηρεσίας της Επιτροπής, καταδεικνύει το κατώτατο όριο διενεργουμένων πωλήσεων συνοδευόμενο με τη χρονική περίοδο που είναι/ήταν σε εφαρμογή και τον αριθμό των αντιπρόσωπων κατά την εκάστοτε χρονική περίοδο.

ΠΙΝΑΚΑΣ Γ

<u>ΕΤΟΣ</u>	<u>Δημαρχούμενη</u>	<u>Μη Δημαρχούμενη</u>	<u>Αρ. Αντιπρ.</u>
<u>1995</u>	<u>ΛΚ1.750</u>	<u>ΛΚ900</u>	<u>59</u>
<u>1996-2001</u>	<u>ΛΚ3000</u>	<u>ΛΚ3000</u>	<u>64</u>
<u>2002-σήμερα</u>	<u>ΛΚ3500</u>	<u>ΛΚ3500</u>	<u>0</u>

Επιπροσθέτως, ο πιο κάτω πίνακας αναφέρει τον αριθμό των αντιπροσώπων που διενεργούν το εκάστοτε κατώτατο όριο, σύμφωνα με την συμβατική τους υποχρέωση όπως έχει δοθεί από την Λέσχη σε σχετική επιστολή της ημερομηνίας 5/2/2003:

ΠΙΝΑΚΑΣ Δ

<u>Κατώτατο όριο</u>	<u>Αρ. Αντιπρ.</u>
<u>1750</u>	<u>18</u>
<u>2000</u>	<u>1</u>
<u>3000</u>	<u>7</u>
<u>3500</u>	<u>96</u>

Όπως γίνεται αντιληπτό από δηλώσεις/επιστολές της Λέσχης και τα ενώπιον της Επιτροπής στοιχεία, η Λέσχη εφαρμόζει πολιτική επιλεκτική όσον αφορά τα κριτήρια για την επιλογή των αντιπροσώπων οι οποίοι θα εφαρμόζουν τα διάφορα κατώτατα όρια, καθόσον 26 αντιπρόσωποι έχουν διαφορετικά κατώτατα όρια από τους υπόλοιπους 96 χωρίς να υπάρχει ουσιαστικός λόγος γι' αυτήν τους την διαφοροποίηση παρά το γεγονός ότι όλοι οι αντιπρόσωποι παρέχουν τις ίδιες υπηρεσίες και δεν τίθεται θέμα οι συνθήκες αγοράς στην οποία δρουν να είναι διαφορετικές, π.χ να δικαιολογούνται λόγω του κόστους, του κόστους μεταφοράς, αποπληρωμής με μετρητά ή/και λόγω χρόνου παράδοσης του προϊόντος.¹⁴ Σημειώνεται όμως ότι, οι συνθήκες δύνανται να είναι διαφορετικές, με βάση αντικειμενικά κριτήρια τα οποία δικαιολογούν την διαφοροποίηση όπως π.χ η γεωγραφική περιοχή δραστηριοτήτων των αντιπροσώπων.

β) Κυρώσεις για την μη εφαρμογή του κατώτατου ορίου

Σε περίπτωση μη εκπλήρωσης του κατώτατου ορίου των διενεργουμένων πωλήσεων από τον αντιπρόσωπο τότε η Λέσχη δύναται να αναστείλει τις εργασίες του συγκεκριμένου αντιπροσώπου ή/και σε περίπτωση επανάληψης, να τερματίσει την συμφωνία. Παρ' αυτά παρατηρείται ότι, η Λέσχη παραχωρεί πίστωση πολλών μηνών για να μπορέσει να ανταποκριθεί ο αντιπρόσωπος στις συμβατικές του υποχρεώσεις και σε περίπτωση ακύρωσης του συμβολαίου πάντοτε καλείται ο αντιπρόσωπος να καταθέσει την άποψη του πριν καταλήξει σε οποιαδήποτε τελική απόφαση.

Επί του προκειμένου έχει να παρατηρηθεί ότι η διενέργεια του κατώτατου ορίου αποτελεί ουσιώδη όρο επί των συμβολαίων δίδοντας το δικαίωμα στην Λέσχη να τερματίσει αυτά και επιπλέον έχει παρατηρηθεί ότι υπάρχει διακριτική μεταχείριση μεταξύ των αντιπροσώπων ως προς την αντιμετώπιση τους. Η απόφαση της Επιτροπής της Λέσχης να προβεί σε τερματισμό συμβολαίου βασίζεται κυρίως σε υποκειμενικές εκτιμήσεις, πράγμα που καθιστά αναπόφευκτη την διακριτική μεταχείριση των αντιπροσώπων.

Σε σχετική νομολογία, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναφέρει, ότι αποτελεί υποχρέωση μίας δεσπόμενης επιχείρησης να μην εφαρμόζει διακρίσεις οι οποίες συντελούν στην εφαρμογή άνισων όρων για ισοδύναμες συναλλαγές με διαφορετικούς πελάτες, διότι με τον τρόπο αυτό δημιουργείται για κάποιους από αυτούς ανταγωνιστικό μειονέκτημα.¹⁵

4.2.2 Σχέση οικονομικής εξάρτησης

Το άρθρο 6 (3) του Νόμου 207/89 προβλέπει ότι μια επιχείρηση βρίσκεται σε σχέση οικονομικής εξάρτησης προς μια άλλη επιχείρηση εάν αυτή κατέχει προς αυτήν θέση πελάτη, προμηθευτή, παραγωγού, αντιπροσώπου, διανομέα ή εμπορικού συνεργάτη. Κατάχρηση της σχέσης εξάρτησης πραγματοποιείται από την επιχείρηση με την δεσπόμενα θέση, όταν εκμεταλλευόμενη την θέση της θέτει περαιτέρω υποχρεώσεις ή πιέσεις στα εξαρτώμενα πρόσωπα.¹⁶

¹⁴ Για περιπτώσεις στις οποίες δικαιολογείται η διαφορά διακριτική μεταχείριση βλ. Jones A., & Sufrin B., EC COMPETITION LAW, OUP ed. (2001), σελ. 365 seq.

¹⁵ Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής 2000/74/ΕΕ, *Virgin/British Airways* (IV/D-2/34.780), [2000] OJ L030/2000, παρ. 109 seq.

¹⁶ Βλ. Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής 2002/405/ΕΕ, *Michelin* (COMP/E-2/36.041/PO), [2001] OJ L143/2002, παρ. 173.

Επί του προκειμένου, οι Ιπποδρομικοί αντιπρόσωποι βρίσκονται σε σχέση οικονομικής εξάρτησης προς τη Λέσχη, καθότι πράττουν ως αντιπρόσωποι της και η μόνη ασχολία τους έχει να κάνει με τα ιπποδρομικά στοιχεία συγκλίνοντας έτσι με τον ορισμό του Νόμου.

Η καταχρηστική εκμετάλλευση αυτής της σχέσης δημιουργείται με την εφαρμογή διακριτικής μεταχείρισης μεταξύ των αντιπροσώπων της Λέσχης, την επιβολή αυθαίρετων όρων συναλλαγής επί των συμβολαίων τους (βλ. άρθρο 6 (3)(2)) και την αδιαλλαξία στην στάση της όσον αφορά την διαπραγμάτευση αυτών των συμβολαίων.

Σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου 6(3) του Νόμου, η εξαρτώμενη επιχείρηση δεν θα πρέπει να διαθέτει ισοδύναμη εναλλακτική λύση. Επομένως, οι αντιπρόσωποι θα πρέπει να διατηρούν μια επιχείρηση που έχει ως αποκλειστική ασχολία και που αποφέρει κέρδη μόνο μέσα από την διεξαγωγή των Κυπριακών ιπποδρομικών στοιχημάτων. Σε περίπτωση που στην ίδια επιχείρηση διενεργούνται υπηρεσίες ιπποδρομικών στοιχημάτων για Ιπποδρομίες που λαμβάνουν χώρα εκτός των ορίων της Κυπριακής Επικράτειας όπως π.χ του Αγγλικού Ιπποδρόμου, τότε αυτομάτως συμπεραίνεται η ύπαρξη ισοδύναμης εναλλακτικής λύσης.

Διευκρινίζεται στο παρόν σημείο ότι, η διενέργεια άλλων στοιχημάτων και τυχερών παιχνιδιών όπως είναι τα παιχνίδια του ΟΠΑΠ και ποδοσφαιρικά στοιχήματα με εταιρίες, όπως η MEGABET, η GLORY, η ROYAL, η SPORTSMAN κλπ, δεν θα μπορούσαν να λογισθούν ως ισοδύναμη εναλλακτική λύση για τους αντιπρόσωπους, δια τον λόγο ότι, η σχετική αγορά είναι οι υπηρεσίες που προσφέρουν οι αντιπρόσωποι δυνάμει του συμβολαίου διορισμού για την διενέργεια ιπποδρομικών στοιχημάτων.

Με βάση τα στοιχεία που παρουσιάσθηκαν στην Επιτροπή από την Υπηρεσία της και τα οποία της εδόθησαν στις 11/03/03 από μερίδα αντιπροσώπων, έχει γίνει αντιληπτό ότι, ξένα ιπποδρομικά στοιχεία δεν διενεργούνται από τους αντιπρόσωπους. Ο κύριος λόγος για την μη παροχή στοιχημάτων ξένων Ιπποδρομικών συναντήσεων έγκειται στο ότι για την διενέργεια τους χρειάζεται ειδική άδεια του Υπουργείου Οικονομικών, με οικονομικές επιβαρύνσεις οι οποίες δεν είναι συμφέρουσες για τους αντιπρόσωπους.

H. ΚΑΤΑΛΗΚΤΙΚΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η Επιτροπή λαμβάνοντας όλα τα πιο πάνω υπόψη, καταλήγει στα ακόλουθα:

(α) Ο Σύνδεσμος έχει έννομο συμφέρον να υποβάλει καταγγελία προς προάσπιση των δικαιωμάτων των αντιπροσώπων-μελών του τα οποία θίγονται από πράξεις ή παραλήψεις της Λέσχης.

(β) Η Λέσχη θεωρείται επιχείρηση σύμφωνα με την έννοια του κοινοτικού δικαίου του ανταγωνισμού, κατέχει δεσπόζουσα θέση στην υπό εξέταση αγορά και η πράξη της Λέσχης να επιβάλλει διαφορετικά κατώτατα όρια διενεργουμένων πωλήσεων ανά ιπποδρομική συνάντηση στους αντιπρόσωπους παραβιάζει το άρθρο 6 (2) (γ) του Νόμου 207/89 καθόσον, οι όροι που θέτει η Λέσχη στις συμβάσεις που καταρτίζει με τους αντιπρόσωπους της είναι ανόμοιοι χωρίς να λαμβάνονται υπόψη αντικειμενικά κριτήρια που δικαιολογούν την διαφοροποίηση.

(γ) Βάσει αυτών των δεδομένων, η Επιτροπή έχει να παρατηρήσει την ύπαρξη ανόμοιων όρων για ισοδύναμες συναλλαγές με συνέπεια μερικές «επιχειρήσεις» να τίθενται σε μειονεκτική θέση στον ανταγωνισμό σε σύγκριση με άλλους ανταγωνιστές. Περαιτέρω έχει διαπιστωθεί και αξιολογηθεί με βάσει την νομολογία του ΔΕΚ, **η ισοδυναμία ή μη των**

αντιπαροχών των αντισυμβαλλομένων της δεσπόζουσας επιχείρησης¹⁷ και επ' αυτού, η Επιτροπή έχει καταλήξει ότι στην συγκεκριμένη υπόθεση δεν τίθεται θέμα διαφοράς στην αντιπαροχή εφόσον οι αντιπρόσωποι παρέχουν όλοι ακριβώς τις ίδιες υπηρεσίες, δηλ. την πώληση Ιπποδρομιακών στοιχημάτων. Θα πρέπει όμως να λαμβάνονται υπόψη από την πλευρά της Λέσχης, οι συνθήκες που επικρατούν στην συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή όπου δίδεται η άδεια λειτουργίας στον κάθε αντιπρόσωπο καθότι, ναι μεν οι υπηρεσίες που παρέχονται στον καταναλωτή είναι οι ίδιες που παρέχονται από όλους τους αντιπροσώπους, όμως το όριο θα πρέπει να εξαρτάται από κριτήρια, όπως είναι π.χ ο πληθυσμός που κατοικεί στην εν λόγω περιοχή, οι γνωριμίες και πελατειακές σχέσεις του αντιπροσώπου κτλ. Δηλαδή, θα πρέπει η Λέσχη να καθορίσει αντικειμενικά κριτήρια σε σχέση με τον καθορισμό των κατωτάτων ορίων διενεργουμένων πωλήσεων ανά ιπποδρομιακή συνάντηση.

(δ) Λόγω της θέσεως της, η Λέσχη βρίσκεται σε σχέση οικονομικής εξάρτησης με τους αντιπροσώπους της. Η Επιτροπή ενόψει των πιο πάνω ευρημάτων καταλήγει στην ύπαρξη παράβασης του άρθρου 6(3) του Νόμου καθότι η Λέσχη εκμεταλλεύεται την σχέση εξάρτησης με τους αντιπροσώπους της στον βαθμό που επιβάλλει αυθαίρετους-καταχρηστικούς όρους στο συμβόλαιο τους όπως π.χ η επιβολή ανωτάτου ορίου ηλικίας το 50^ο έτος για την πλήρωση των κριτηρίων διορισμού ως αντιπροσώπου και επίσης η δυνατότητα μεταβιβάσεως μόνο μετά την συμπλήρωση 10 ετών συνεχούς ευδόκιμου υπηρεσίας (επί του παρόντος απαιτείται 5ετής υπηρεσία) ή κατά την συμπλήρωση του 60^{ου} έτους της ηλικίας και πάλι με την προϋπόθεση ότι, η Λέσχη θα έχει την έγκριση του προσώπου.

(ε) Επιπλέον, η Λέσχη έχει την εξουσία να αναστείλει, για όσο χρονικό διάστημα πιστεύει ότι είναι ορθό, την άδεια λειτουργίας αντιπροσώπου με την δικαιολογία ότι αυτός θίγει τα συμφέροντα της Λέσχης λόγω της συμπεριφοράς του ή λόγω των σχέσεων του με τους πελάτες του ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο.

(στ) Ως εκ τούτου, θα πρέπει να καταργηθούν/διαγραφούν οι εν λόγω όροι επί των συμβολαίων και να κρίνονται με αντικειμενικά κριτήρια οι προϋποθέσεις είτε της συνέχισης της συνεργασίας με την Λέσχη είτε η παροχή άδειας αντιπροσωπείας, σε συνδυασμό των αρχών του δικαίου του ανταγωνισμού με τις αρχές του δικαίου των συμβάσεων.

(ζ) Περαιτέρω, η Λέσχη εφαρμόζει διακριτική μεταχείριση (βλ. άρθρο 6 (3)(2)) μεταξύ των αντιπροσώπων της στον βαθμό που επιβάλλει διαφορετικό κατώτατο όριο συναλλαγών ανά ιπποδρομιακή συνάντηση στους αντιπροσώπους παρά το γεγονός ότι δεν το δικαιολογούν οι συνθήκες παροχής των υπηρεσιών, αντιμετωπίζει διαφορετικά την κάθε περίπτωση για την εφαρμογή των πιστώσεων χρόνου και παραβλέπει όρους τους οποίους έχει θέσει η ίδια στο συμβόλαιο. Σχετικώς, έχει διαπιστωθεί η ύπαρξη αντιπροσώπου που πρωτοδιορίσθηκε στην ηλικία των 53 ετών και όχι των 50 όπως απαιτείται από όλα τα συμβόλαια.

(η) Αναφορικά με το παράπονο των καταγγελλόντων στο θέμα του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ), η Επιτροπή κατέληξε ότι είναι θέμα ερμηνείας της σύμβασης και ουσιαστικά θέμα της συμβατικής σχέσης μεταξύ των αντιπροσώπων και της Λέσχης και η Επιτροπή δεν έχει οποιαδήποτε αρμοδιότητα να επιληφθεί ή και να ερμηνεύσει τους όρους των συμβάσεων εκτός εάν αυτοί επηρεάζουν τους κανόνες του ελεύθερου ανταγωνισμού και της σχετικής νομοθεσίας, πράγμα το οποίο δεν συμβαίνει στην προκείμενη υπόθεση. Το θέμα τούτο εμπίπτει στο πνεύμα του Αστικού Δικαίου και ως εκ τούτου αρμοδιότητα έχουν τα Αστικά Δικαστήρια.

¹⁷ Case T-65/89, *BPB Industries and British Gypsum Ltd v. Commission*, [1993] ECR II-389.

Με βάση τα πιο πάνω, η Επιτροπή καταλήγει ότι, κάποιιοι εκ των όρων που εμπεριέχονται στα συμβόλαια μεταξύ της λέσχης και των αντιπροσώπων της αντιβαίνουν στις διατάξεις του περί Προστασίας του Ανταγωνισμού Νόμου 207/89 και ως εκ τούτου, η λέσχη έχει αποτύχει να πείσει την Επιτροπή ότι τα επίδικα συμβόλαια είναι απόλυτα συμβατά με τις πρόνοιες της σχετικής νομοθεσίας.

Στο σημείο αυτό, η Επιτροπή κάλεσε τον δικηγόρο της καταγγελλόμενης να αγορεύσει για σκοπούς επιβολής ποινής. Ο ευπαίδευτος συνήγορος της καταγγελλόμενης κ. Μ. Πικής δήλωσε ότι, η Λέσχη είναι έτοιμη να συμμορφωθεί με τις υποδείξεις της Επιτροπής άμεσα και περαιτέρω δήλωσε ότι, οι όροι οι οποίοι εμπεριέχονται στις επίδικες συμβάσεις υπήρχαν από ανέκαθεν, η δε εφαρμογή τους γινόταν με πολύ φειδώ και ελαστικότητα και πολλές φορές εις βάρος των συμφερόντων της λέσχης. Επιπρόσθετα, δήλωσε ότι, η συγκεκριμένη υπόθεση και η φύση της είναι τέτοια ώστε να δικαιολογεί εκτός από τις συστάσεις για αλλαγή όρων της συμβάσεως, τη μη επιβολή επιπρόσθετης ποινής, χρηματικής ή άλλης.

Μετά την αγόρευση του συνηγόρου της Λέσχης, η Επιτροπή ομόφωνα αποφάσισε ότι όντως η συγκεκριμένη υπόθεση είναι τέτοια που δικαιολογείται η Επιτροπή να περιοριστεί σε συστάσεις τροποποίησης της σύμβασης, καθότι εξυπηρετείται και το γράμμα και το πνεύμα της σχετικής νομοθεσίας. Μάλιστα δε, η Επιτροπή έλαβε σοβαρά υπόψη ότι, με τις ενέργειες της η Λέσχη τα τελευταία χρόνια και παρά το γεγονός ότι αυξήθηκε κατακόρυφα ο αριθμός των αντιπροσώπων, εντούτοις τα συμφέροντα των αντιπροσώπων δεν επηρεάστηκαν, αντίθετα με την υιοθέτηση των ιπποδρομιακών μηχανών στοιχημάτων, ο κύκλος εργασιών των αντιπροσώπων αυξήθηκε σημαντικά, με αποτέλεσμα οι αντιπρόσωποι όχι μόνο δεν ζημιώθηκαν, αλλά μάλλον ωφελήθηκαν στις πλείστες περιπτώσεις λόγω αύξησης του κύκλου εργασιών των.

Ως εκ των ως άνω, η Επιτροπή θεωρεί ότι, οι πιο πάνω διαπιστώσεις θα πρέπει να θεωρηθούν ως σύσταση και/ή διατάγματα προς συμμόρφωση της καταγγελλόμενης.

Σε περίπτωση που διαπιστωθεί ότι, οι πιο πάνω συστάσεις-διατάγματα δεν υλοποιηθούν μέχρι την 31/1/2005 και οι παραβάσεις συνεχίζονται, τότε θα επιβάλλεται ποινή προστίμου εκ ΛΚ3.000 για κάθε μέρα συνέχισης της παράβασης.

Δόθηκε την 23 Δεκεμβρίου 2004

Χριστόδουλος Τσέλεπος
Πρόεδρος Επιτροπής Προστασίας
του Ανταγωνισμού